

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Aleše Nezdařila a soudkyň JUDr. Blanky Trávníkové a Mgr. Lucie Jackwerthové v právní věci

žalobce: **Ing. V.Š.**, nar. xxx
bytem xxx

zastoupen advokátem Mgr. Davidem Záhumenským
sídlem Krkoškova 748/28, 613 00 Brno

proti

žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti ČR**, sídlem Praha 2,
Vyšehradská 16,

jednající prostřednictvím **Úřadu pro zastupování státu ve věcech
majetkových**, sídlem Praha 2, Rašínovo nábřeží 42

o zaplacení 1 542 100 Kč s příslušenstvím,

k odvolání žalobce a žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 13. června 2017, č. j. 21 C 77/2015-186, ve znění opravného usnesení ze dne 16. listopadu 2017, č. j. 21 C 77/2015-228,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** ve výroku I. **mění** tak, že žaloba, aby žalovaná byla povinna zaplatit žalobci 156 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % z této částky od 18. 9. 2015 do zaplacení, **se zamítá**, jinak se v tomto výroku a ve výroku II. **potvrzuje**.

- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení vedeného před soudy obou stupňů 47 492,50 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku do rukou advokáta žalobce.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem ze dne 13. 6. 2017, ve znění opravného usnesení ze dne 16. 11. 2017 (dále jen napadený rozsudek) uložil soud prvního stupně žalované povinnost zaplatit žalobci částku 542 800 Kč s příslušenstvím (výrok I.), zamítl žalobu co do zaplacení částky 999 300 Kč s příslušenstvím (výrok II.) a současně rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 89 506 Kč (výrok III.).
2. Soud I. stupně takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobce proti žalovanému původně domáhal zaplacení 1 620 100 Kč jakožto nároku na náhradu majetkové a nemajetkové újmy, jež žalobci vznikla v souvislosti s trestním řízením vedeným u Obvodního soudu pro Prahu 6 sp. zn. 3 T 107/2006. Žalobce uvedl, že mu bylo v této věci sděleno obvinění dne 25. 5. 2005 z trestného činu podvodu, byl zadržen Policií České republiky a v jeho bydlišti byla vykonána domovní prohlídka. Žalobce byl vzat do vazby, z níž byl propuštěn po třech měsících dne 25. 8. 2005. Rozsudek ve věci byl vydán dne 30. 4. 2008, ačkoli věc nebyla nijak složitá. V řízení docházelo k průtahům, kdy například rozsudek byl žalobci doručován třičtvrtě roku. Odvolacím soudem byl rozsudek prvního stupně potvrzen v rozsahu uloženého trestu odnětí svobody v délce čtyř let ve věznici s ostrahou. S dovoláním nebyl žalobce úspěšný. Žalobce nebyl úspěšný ani se svou první žalobou na obnovu řízení. Teprve dne 26. 8. 2014 rozhodl odvolací soud usnesením sp. zn. 7 To 307/2014 k odvolání žalobce proti rozhodnutí soudu prvního stupně o zamítnutí jeho druhé žaloby na obnovu řízení svým usnesením tak, že zrušil odsuzující rozsudek, nařídil propuštění žalobce z výkonu trestu odnětí svobody a povolil obnovu řízení. Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 15. 10. 2014 bylo trestní řízení proti žalobci v celém rozsahu zastaveno s odůvodněním nepřiměřené délky trestního řízení. Proti tomuto zastavení nebyl oprávněn podat stížnost a nebyla mu dána ani možnost, aby trval na projednání věci.
3. V průběhu řízení před soudem prvního stupně byl k samostatnému projednání vyloučen nárok žalobce o zaplacení částky 78 000 Kč s příslušenstvím, kterou žalobce požadoval na nákladech trestního řízení. Předmětem řízení v dané věci tak zůstal nárok žalobce na zaplacení částky 1 542 100 Kč s příslušenstvím.
4. Soud prvního stupně své rozhodnutí odůvodnil tím, že proti žalobci bylo vedeno trestní řízení, které bylo zahájeno usnesením Policie České republiky ze dne 19. 5. 2005 a bylo skončeno usnesením Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 15. 10. 2014 o zastavení řízení. Vzhledem k tomu, že při povolení obnovy trestního řízení usnesením Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2014 sp. zn. 7 To 307/2014 byl zrušen odsuzující rozsudek, nelze hledět na žalobce jako na odsouzeného v tomto řízení. Při zastavení trestního řízení neměl žalobce možnost žádat o projednání věci a nelze tak užít § 12 odst. 1 písm. b) zák. č. 82/1998 Sb., a to ani analogicky, a to i s ohledem na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR pod sp. zn. 30 Cdo 2808/2014. Nárok žalobce na zaplacení 3800 Kč za cestovné soud prvního stupně neuznal, neboť nárok žalobce nedoložil přes výzvu soudu. Nárok žalobce na zaplacení 15 800 Kč za ušlý zisk v období vazby soud také neuznal, neboť žalobce neprokázal, že by mu nějaký zisk ušel. Soud prvního stupně přiznal žalobci 55 800 Kč za výkon vazby v době od 25. 5. 2005 do 25. 8. 2005 tak, že přiznal žalobci odškodnění ve výši 600 Kč za jeden den vazby. Soud prvního stupně uvedl, že dle závěrů

Nejvyššího soudu uvedených ve věci vedené pod sp. zn. 30 Cdo 914/2011 může být za výkon vazby přiznáno odškodnění v rozpětí od 500 do 1500 Kč za jeden den vazby. V tomto případě však žalobce neprokázal své tvrzení o omezení svého vztahu s dcerou během výkonu vazby, když on sám v řízení uvedl, že o výkonu jeho vazby dcera vůbec nevěděla. Soud prvního stupně dále přihlédl k tomu, že již dříve byl žalobce dvakrát odsouzen pro trestný čin a dokonce již byl také z důvodu takového jiného odsouzení ve výkonu trestu odnětí svobody. Tvrzenou ztrátu na podnikání žalobce neprokázal. Je však pravdou, že se žalobce z důvodu výkonu vazby nemohl účastnit pohřbu své babičky. Na nároku odškodnění výkonu trestu odnětí svobody přiznal soud prvního stupně žalobci 389 000 Kč tak, že za přiměřené uznal odškodnění ve výši 1000 Kč za jeden den výkonu trestu odnětí svobody, kdy za 389 dnů náleží žalobci souhrnná částka 389 000 Kč. Soud prvního stupně uvedl, že pro toto odškodnění zjistil jiná kritéria, než pro odškodnění vazby, neboť dle výsledků dokazování, o výkonu trestu již byla dcera žalobce informována, žalobce nemohl poskytovat pomoc své matce přiměřenou jejímu věku. Zátěž pro žalobce představoval výkon trestu odnětí svobody vyšší i pro jeho zdravotní stav, neboť na rozdíl od vazby, v době výkonu trestu odnětí svobody byl žalobce po mozkové příhodě, kterou prodělal v roce 2011. Soud prvního stupně doplnil, že žalobce sice popisoval své léčení pro stresovou poruchu jako následek výkonu trestu odnětí svobody, z výsledků dokazování však vyplynulo, že se z tohoto důvodu léčil žalobce již před nástupem do výkonu trestu. Nebylo dále prokázáno, že by před výkonem trestu žalobce podnikal či pracoval a tak nelze přihlížet k ztrátě na žalobcově profesi. Konečně soud prvního stupně konstatoval, že žalobce již výkon trestu odnětí svobody dříve prodělal a jeho zatížení tedy musí být nutně posouzeno jako nižší, než u osoby, která takovou předchozí zkušenost neměla. Na odškodnění nemajetkové újmy vzniklé žalobci v jeho osobnostní sféře trestním stíháním žalobce požadoval 500 000 Kč, soud prvního stupně přiznal 80 000 Kč. Soud prvního stupně konstatoval, že trestní řízení trvalo pět let a devět měsíců, když žalobce po dobu trestního řízení žil pod hrozbou odsouzení za trestný čin podvodu dle § 250 odst. 1, 3 tr. zákona, kdy mu hrozil až trest odnětí svobody v délce osmi let. Od dubna 2008 pak žalobce věděl, že mu byl uložen trest nepodmíněný v délce čtyř let. Soud prvního stupně částečně zohlednil i to, že rodina žalobce v důsledku trestního stíhání žalobce změnila bydliště po provedené domovní prohlídce, která vešla v okolí bydliště žalobce ve známost. Řízení však nebylo nikdy medializováno a vzhledem k pověsti žalobce jej nelze považovat za osobu bezúhonnou. Žalobce se dále domáhal zaplacení částky 105 000 Kč na odškodnění za nepřiměřenou délku řízení. Soud prvního stupně na tomto nároku přiznal žalobci 18 500 Kč, když nesprávný úřední postup byl konstatován v podobě nepřiměřené délky trestního řízení vedeného proti žalobci u Obvodního soudu pro Prahu 6 sp. zn. 3 T 107/2006. Toto řízení trvalo od 19. 5. 2005 do 24. 10. 2014, kdy nabylo právní moci usnesení o zastavení. Při této délce řízení soud prvního stupně vyčíslil v souladu s metodikou popsanou ve stanovisku Nejvyššího soudu sp. zn. Cpjn. 206/2010 základní částku odškodnění 90 000 Kč. Tuto částku pak snížil o 5% za podíl žalobce na délce řízení, když tento ve třech případech způsobil odročení hlavního jednání. O 45% byla částka odškodnění понížena pro kompenzaci újmy žalobce, která byla učiněna samotným ukončením trestním stíháním zastavením z důvodu nepřiměřené délky řízení. O 30 % bylo dále odškodnění sníženo soudem prvního stupně pro procesní postup ve věci, která byla otevřena rozhodnutím o povolení obnovy, tedy k mimořádnému oprávnému prostředku. Soud I. stupně proto žalobci přiznal odškodnění ve výši 20% základní částky, a to 18 500 Kč.

5. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal žalobce včasné a přípustné odvolání, které směřovalo proti výroku ad II. rozhodnutí. Žalobce zejména namítl, že soud I. stupně věc nesprávně posoudil po stránce právní. V této souvislosti zdůraznil, že dopady trestního stíhání na žalobce byly značné, a to i v podobě zdravotních následků, kdy mimo jiné duševní onemocnění žalobce stále trvá. Žalobce proto navrhl, aby byl rozsudek soudu prvního stupně změněn tak, že žalobci bude přiznána částka 979 700 Kč s příslušenstvím.

6. Proti rozsudku soudu prvního stupně podala včasné a přípustné odvolání také žalovaná. Odvolání žalované směřovalo proti vyhovujícímu výroku ad I. a závislému nákladovému výroku ad III. rozsudku. Žalovaná dovodila, že soud prvního stupně nesprávně odškodnil také výkon trestu odnětí svobody, který je pouze kritérium pro přiznání zadostiučinění. Dále soud prvního stupně nedostatečně zvážil předchozí pravomocné odsouzení žalobce za jiný trestný čin. Při odvolacím jednání žalovaná doplnila, že žalobci nenáleží odškodnění také dle závěrů Ústavního soudu uvedených v jeho nálezu ze dne 26. 9. 2017 pod sp. zn. I. ÚS 741/17. V tomto nálezu Ústavní soud konstatoval, že vzhledem k odsouzení žalobce v průběhu trestního řízení, skončeného rozhodnutím o zastavení, již žalobci odškodnění nenáleží. Ze všech těchto důvodů žalovaná navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žaloba bude zamítnuta v celém rozsahu.
7. Odvolací soud přezkoumal podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř. správnost rozsudku soudu I. stupně, včetně správnosti postupu v řízení, které jeho vydání předcházelo. Poté dospěl k závěru, že odvolání žalované je zčásti důvodné. Odvolání žalobce opodstatněným neshledal.
8. Soud I. stupně provedl v přezkoumávané věci dokazování v potřebném rozsahu, výsledky tohoto dokazování náležitě zhodnotil postupem podle § 132 o. s. ř. a na základě provedeného dokazování dospěl též ke správným skutkovým zjištěním. Z těchto skutkových závěrů odvolací soud proto vyšel při právním posouzení nároku žalobce. Soud prvního stupně také správně aplikoval dotčená ustanovení zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.
9. Mezi účastníky tohoto řízení nebyly sporné skutečnosti o průběhu trestního řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 6 sp. zn. 3 T 107/2006. V této věci bylo žalobci sděleno obvinění na základě usnesení PČR, Obvodního ředitelství Praha I, služby kriminální policie a vyšetřování č. j. ORI-845/8OOK-6-LC-2005 ze dne 25. 5. 2005 z trestného činu podvodu dle § 250 odst. 1, 3 trestního zákona. Žalobce byl vzat do vazby, z níž byl propuštěn po třech měsících dne 25. 8. 2005. Žalobce byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 30. 4. 2008 sp. zn. 3T 107/2006 ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2011 sp. zn. 7 To 26/2011 uznán vinným z trestného činu podvodu dle § 250 odst. 1, 3 trestního zákona a byl mu uložen trest odnětí svobody v délce čtyř let. Trest vykonal žalobce v délce 389 dní. Žalobce nebyl úspěšný ani se svou první žalobou na obnovu řízení. Teprve dne 26. 8. 2014 rozhodl odvolací soud usnesením sp. zn. 7 To 307/2014 k odvolání žalobce proti rozhodnutí soudu prvního stupně o zamítnutí jeho druhé žaloby na obnovu řízení svým usnesením tak, že zrušil odsuzující rozsudek, nařídil propuštění žalobce z výkonu trestu odnětí svobody a povolil obnovu řízení. Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 15. 10. 2014 bylo trestní řízení vedené proti žalobci v celém rozsahu zastaveno s odůvodněním nepřiměřené délky trestního řízení podle § 231 odst. 1, za použití § 223 odst. 1 trestního řádu a § 11 odst. 1 písm. j) trestního řádu.
10. Podle § 8 odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb. nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán. Podle § 13 odst. 1 citovaného zákona stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě.
11. V dané věci ztratilo usnesení o sdělení obvinění účinků vydáním rozhodnutí o zastavení trestního řízení, neboť žalobce nebyl uznán vinným z trestného činu, pro něž bylo sděleno obvinění.

Došlo tak k vydání nezákonného rozhodnutí ve smyslu § 8 odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb. (viz analogicky rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 6. 2012 sp. zn. 28 Cdo 878/2011, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2003 sp. zn. 25 Cdo 2060/2011).

12. Odvolací soud se ztotožnil i se závěrem soudu I. stupně, že vedením trestního řízení po dobu od 25. 5. 2005 do 15. 10. 2014 došlo k nesprávnému úřednímu postupu v podobě nepřiměřené délky řízení dle § 13 odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb.
13. Soud prvního stupně správně uzavřel, že s ohledem na charakter usnesení o zastavení řízení nelze použít analogicky § 12 odst. 2 zák. č. 82/1998 Sb., a to i s ohledem na jednoznačné závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 2015, sp. zn. 30 Cdo 2808/2014, kdy v případě zastavení trestního řízení z důvodu nepřiměřené délky řízení, nemá poškozený možnost trvat na projednání věci a nelze ani analogicky použít § 12 zák. č. 82/1998 Sb.
14. Žalovaná v odvolacím řízení dále namítala závěry Ústavního soudu uvedené v jeho nálezu ze dne 26. 9. 2017, sp. zn. I. ÚS 741/17. Odvolací soud však výklad žalované nepovažuje za správný a příslušný v projednávané věci. Žalovaná argumentovala u jednání odvolacího soudu tak, že žalobce byl v trestním stíhání odsouzen a pak vzhledem k tomuto jeho odsouzení bylo časově následující zastavení trestního řízení pro jeho nepřiměřenou délku benefitem žalobci, který sám představuje dostatečné odškodnění případně jemu vzniklé újmy. Odvolací soud konstatuje, že tak tomu v této věci není, protože byť byl žalobce rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 30. 4. 2008, sp. zn. 3T 107/2006, ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2011, sp. zn. 7 To 26/2011 uznán vinným z trestného činu podvodu dle § 250 odst. 1, 3 trestního zákona, tato rozhodnutí byla později zrušena usnesením Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2014, sp. zn. 7 To 307/2014, v řízení o povolení obnovy a na žalobce nelze hledět jako na odsouzeného. Pak se beze zbytku uplatní další závěry Ústavního soudu uvedené ve shora citovaném nálezu, že žalobce nemohl trvat na projednání věci a vynesení rozhodnutí o své vině či nevině. Nebylo také tvrzeno, že by se sám žalobce zastavení trestního řízení v popsané podobě domáhal. Proto takové zastavení nelze samo o sobě považovat za dostatečné zadostiučinění za nemajetkovou újmu vzniklou v důsledku trestního řízení proti němu vedeného.
15. Odvolací soud se zcela ztotožňuje se závěry soudu I. stupně ohledně nároku žalobce na zaplacení částky 3800 Kč na cestovním a částky 15 800 Kč coby ušlého zisku za dobu výkonu vazby. Ostatně proti těmto závěrům žalobce ve svém odvolání ani nijak nebrojí.
16. Žalobce uplatnil nárok na zaplacení částky za 139 500 Kč na odškodnění vazby trvající 93 dnů od 25. 5. 2005 do 25. 8. 2005. Podle závěrů rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2012, sp. zn. 30 Cdo 914/2011, při úvaze o formě a výši odškodnění v případě nezákonného omezení osobní svobody je třeba přihlídnout ke třem základním kritériím, kterými zpravidla jsou: povaha trestní věci, celková délka omezení osobní svobody a následky v osobní sféře poškozené osoby. Samotné držení ve vazbě má z povahy věci negativní dopady do svobody pohybu či do práva na soukromí, a v tomto ohledu výkon vazby sám o sobě působí újmu na základních právech, svobodách a důstojnosti dotčené osoby. Adekvátním odškodněním je částka v rozmezí 500 až 1.500,- Kč za jeden den trvání vazby, v jejímž rámci soud promítne jiné, zde uvedené a popřípadě neuvedené okolnosti svého posuzování. K tomuto rozmezí je však nutno přistupovat pouze jako k orientačnímu s tím, že je na úvaze soudu, k jaké částce v konkrétním případě dospěje.

17. Žalobce zásah do svého soukromého života popsal jako přerušení rodinných vztahů tím, že byl zbaven osobní svobody. Zejména poukazuje na to, že nemohl pomáhat své matce. Žalobce tedy nepopisuje excesivní zničení rodinných vztahů, ale zásah, který vazby vzhledem k tomu, že je zbavením osobní svobody, představuje vždy. Odvolací soud se zcela ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně, že bylo vyvráceno tvrzení žalobce o narušení vztahu s jeho dcerou. Odvolací soud se zcela ztotožňuje také se závěrem soudu prvního stupně, že zásah do osobnostní sféry žalobce byl menší vzhledem k jeho osobě samotné, když žalobce již dříve byl odsouzen pro trestné činy a podstoupil již výkon trestu odnětí svobody. Přitom odsouzení k trestu odnětí svobody v předchozím případě bylo ve značné délce 34 měsíců. Pověst a život žalobce tak byly zasažena méně, než by tomu bylo u řádně pracujícího člověka, který by měl poprvé kontakt s trestním stíháním. Odvolací soud tak považoval za přiměřené takovému zásahu do práv žalobce odškodnění na samé dolní hranici rozmezí stanoveného Nejvyšším soudem, a to ve výši 500 Kč za jeden den vazby. Na odškodnění za výkon vazby tak přiznal odvolací soud jako přiměřenou částku **46 500 Kč** se zvážením shora popsanych kritérií.
18. Žalobce dále nárokoval částku na odškodnění výkonu trestu odnětí svobody ve výši 778 000 Kč za 389 dní, které z trestu žalobce vykonal. Odvolací soud i zde vycházel z rozpětí od 500 do 1 500 Kč dle judikatury Nejvyššího soudu. Právo na odškodnění je dáno § 10 odst. 1 z. č. 82/1998 Sb., když případ zastavení pro nepřiměřenou délku řízení není vyloučen z náhrady obdobně jako v případech milosti nebo amnestie. Odvolací soud stejně jako u výkonu vazby zvážil jako kritérium skutečnost, že žalobce již byl dříve pravomocně odsouzen k trestu odnětí svobody v délce 34 měsíců. Zátěž z výkonu trestu odnětí svobody tak představovala nižší zátěž, než pro osobu, která by měla takovou zkušenost v životě poprvé. Odvolací soud opět přiznal náhradu spíše při dolní hranici uvažovaného rozpětí, byť ve vyšší částce, než byla přiznána za výkon vazby. Na rozdíl od výkonu vazby, však v době výkonu trestu odnětí svobody již byl ovlivněn vztah žalobce s jeho dcerou, která již o výkonu trestu na rozdíl od výkonu vazby věděla. Navíc, výkon trestu odnětí svobody znamenal pro žalobce větší zdravotní zátěž, neboť jej prodělal po mozkové příhodě. Z těchto důvodů odškodnění navýšil odvolací soud na částku 700 Kč oproti náhradě za výkon vazby za jeden den a při 389 dnech výkonu tak odvolací soud uznal za důvodné odškodnění ve výši **272 300 Kč**.
19. Žalobce se žalobou domáhal náhrady nemajetkové újmy způsobené nezákonným rozhodnutím (usnesením o zahájení trestního stíhání, když výsledkem celého trestního řízení bylo zastavení řízení pro nepřiměřenou délku) ve výši 500 000 Kč. Podle § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. se zadostiucnění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiucnění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Nejvyšší soud vyslovil v rozsudku ze dne 27. 6. 2012 sp. zn. 30 Cdo 2813/2011, že: „Soudy při stanovení formy či výše zadostiucnění vychází především z povahy trestní věci, též z délky trestního stíhání, a především dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby. Forma a případná výše zadostiucnění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namísto pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat.“ Proti žalobci bylo vedeno po dobu devíti let a čtyř měsíců bylo vedeno trestní řízení, v němž nebyl žalobce uznán ve výsledku pravomocně vinným, a celé řízení bylo skončeno zastavením řízení. Trestní stíhání má vždy logické a pochopitelné dopady do osobnostní sféry osoby, proti níž je vedeno. V tomto případě šlo o trestní řízení ve značné délce a s hrozbou několikaletého trestu odnětí svobody. V průběhu trestního řízení žalobce vykonal tříměsíční vazbu a trest odnětí svobody v délce 389 dnů. Je tedy spravedlivé, aby se žalobci odškodnění dostalo. Nicméně odvolací soud na druhé straně přihlédl k samotné osobě žalobce, kdy žalobce již dříve zkušenost s trestním stíháním měl a dokonce byl odsouzen i k nepodmíněnému trestu

odnětí svobody. Nešlo tedy o narušení života osobě s pravidelným zaměstnáním či podnikáním bez jakéhokoli stínu na dřívější pověsti, ale o zásah do života osoby již dříve trestané a bez prokázané újmy na zaměstnání či podnikání. Nicméně zásah byl na druhé straně podstatný díky mnohaměsíčnímu zbavení osobní svobody žalobce, který byl izolován od své rodiny i možnosti žít si svůj život běžným způsobem. Odvolací soud také nepřehlédl, že během trestního řízení se zhoršil zdravotní stav žalobce, který prodělal v roce 2011 mrtvici a již dříve se léčil pro stresovou poruchu. Z těchto důvodů tedy uznal odvolací soud za přiměřené a spravedlivé odškodnění pro žalobce částku **50 000 Kč**. Ze své dřívější praxe poukazuje odvolací soud například na svůj rozsudek ze dne 6. 9. 2017 sp. zn. 91 Co 191/2017, kdy přiznal odškodnění ve stejné výši poškozenému, který při délce trestního řízení pět let a čtyři měsíce nevykonával sice žádný trest odnětí svobody, nicméně šlo o osobu nikdy dříve trestně nestíhanou, která se živila zcela řádným podnikáním, dále odvolací soud doplňuje judikaturu o nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 4. 2016 sp. zn. I. ÚS 2394/15, kdy Ústavní soud konstatoval jako zcela postačující odškodnění ve výši 50 000 Kč v případě stěžovatelky obviněné z trestného činu podvodu a později zproštěné za situace, kdy stěžovatelka v řízení prokázala podstatné zhoršení svého zdravotního stavu. Opět ovšem šlo o poškozenou dříve nikdy netrestanou, a která nebyla zbavována v důsledku trestního stíhání osobní svobody.

20. Žalobce se žalobou domáhal také náhrady nemajetkové újmy způsobené nesprávným úředním postupem spočívajícím v nepřiměřené délce řízení. Při posouzení výše zadostiučnění postupoval soud prvního stupně při výpočtu základní částky v souladu se Stanoviskem občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu, publikovaném pod sp. zn. Cpj. 206/2010, ve kterém vymezil, jaká kritéria je nutno vzít v úvahu při posouzení přiměřenosti celkové doby řízení, jak postupovat při stanovení formy a výše přiměřeného zadostiučnění ve smyslu § 31a odst. 3 zákona a jak posuzovat výši zadostiučnění v řízení, která ještě nebyla pravomocně skončena. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že *pro poměry České republiky je přiměřené, jestliže se základní částka, z níž se při určování výše přiměřeného zadostiučnění vychází, pohybuje v rozmezí mezi 15 000 Kč až 20 000 Kč (cca 600 až 800 EUR) za jeden rok řízení, tj. 1250 Kč až 1667 Kč (cca 50 až 67 EUR) za jeden měsíc řízení. Nejvyšší soud přitom ale považuje za nezbytné zohlednit také to, že jakékoliv řízení vždy nějakou dobu trvá. Bylo by proto nesprávné, jestliže by i počáteční doba řízení (kterou by bylo možno považovat ještě za přiměřenou) byla odškodňována ve stejné výši jako doba jí přesahující. Pro účely vypořádání se s touto problematikou tak Nejvyšší soud pokládá za rozumné, jestliže první dva roky řízení budou ohodnoceny částkou o polovinu nižší, než jsou částky uvedené výše; tedy 15 000 Kč až 20 000 Kč za první dva roky řízení dohromady (za jeden rok pak 7500 Kč až 10 000 Kč).*
21. Podle shora popsaného mechanismu uvedeného v citovaném stanovisku Nejvyššího soudu by tedy při délce řízení devět let a čtyři měsíce náleželo žalobci 15 000 Kč za první dva roky řízení, za dalších léta pak 15 000 Kč za každý rok řízení. Jako rozhodnou délku řízení pro toto vyčíslení pak soud započítal dobu od sdělení obvinění 19. 5. 2005 do doby rozhodnutí dovolacího soudu dne 28. 2. 2012 a poté řízení od povolení obnovy řízení od 26. 8. 2014 do zastavení řízení 24. 10. 2014 (ve shodě se závěry Nejvyššího soudu v jeho rozsudku ze dne 1. 6. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2780/2015). Pak základní částka odškodnění činí 90 000 Kč za dobu sedmi let. Odvolací soud se zcela ztotožňuje se závěry soudu prvního stupně o užití zákonných hledisek pro výši odškodnění dle § 31a odst. 3 zák. č. 82/1998 Sb. Snížení pro podíl žalobce na délce řízení je zcela minimální. Vzhledem k excesivnímu průběhu trestního řízení se odvolací soud zcela ztotožňuje také se snížením pro procesní náročnost posuzovaného řízení. Již pravomocně skončené řízení bylo otevíráno povolením obnovy v odvolacím řízení. Snížení je přiměřené a na místě. Odvolací soud se zcela ztotožňuje také se závěry soudu prvního stupně o tom, že žalobci se dostalo částečné satisfakce již zastavením trestního řízení pro jeho nepřiměřenou délku. Soud

prvního stupně správně snížil zadostiučinění i z důvodu tohoto kritéria. Tato část nároku žalobce je tak důvodná v částce **18 000 Kč**.

22. Odvolací soud tedy uznal nárok žalobce v celkové částce 386 800 Kč tak, že jako důvodný uznal nárok na odškodnění vazby žalobce v částce 46 500 Kč, nárok na odškodnění výkonu trestu odnětí svobody v částce 272 300 Kč, nárok na odškodnění nemajetkové újmy způsobené nezákonným rozhodnutím ve výši 50 000 Kč a nárok na odškodnění nepřiměřené délky posuzovaného trestního řízení ve výši 18 000 Kč.
23. Ze všech těchto důvodů postupoval odvolací soud podle ustanovení § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a rozsudek soudu I. stupně změnil v napadeném výroku ad I. tak, že žalobu částečně zamítl, když přiznané zadostiučinění snížil ve shodě s výše uvedeným podrobným odůvodněním o 156 000 Kč s příslušenstvím, jinak napadené rozhodnutí v tomto výroku a ve výroku ad II. potvrdil podle § 219 o. s. ř. jako věcně správné.
24. O náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně a odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle § 142 odst. 1 o. s. ř., ve spojení § 224 odst. 2 o. s. ř. Podle judikatury Nejvyššího soudu ČR *pokud poškozený žalobce dosáhne satisfakce uložením povinnosti škůdce nabradit mu nemateriální újmu anebo poskytnout mu morální satisfakci, popř. dosáhne konstatování porušení práva, lze s přihlédnutím k přiměřenosti žalované formy náhrady hodnotit ve smyslu zásad úspěchu ve věci obdobně jako plný úspěch* (§ 142 odst. 1 o. s. ř.), *byť žalobci nebylo přiznáno jím požadované plnění nebo jeho výše*. Zástupce žalobce učinil v řízení devět úkonů právní služby – převzetí věci, sepsal žaloby a účast při ústních jednáních dne 30. 6. 2016, 18. 10. 2016, 1. 12. 2016, 14. 2. 2016, 20. 4. 2017, 23. 5. 2017 a 13. 6. 2017 v souladu s § 11 odst. 1 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (za návrh na předběžné projednání nenáleží odměna dle § 31 odst. 4 zák. č. 82/1998 Sb.). Za jednání konané dne 13. 6. 2017 mu však náleží jen polovina odměny, neboť při tomto jednání bylo pouze vyhlášeno rozhodnutí dle § 11 odst. 2 písm. f) advokátního tarifu. Odměna za jeden úkon pak žalobci náleží ve výši 3100 Kč podle § 7 bod 5. z tarifní hodnoty dle § 9 odst. 4 písm. a) advokátního tarifu. Celkem tak náleží žalobci za řízení před soudem I. stupně odměna 26 350 Kč, dále náhrada hotových výdajů za 9 úkonů právní služby podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 2700 Kč a 21 % DPH (6 100,50 Kč). Celkem 35 150,50 Kč. V odvolacím řízení učinil právní zástupce žalobce tři úkony právní služby po 3.100 Kč (sepsal odvolání ve věci, vyjádření k odvolání žalované a účast u jednání odvolacího soudu dne 11. 4. 2018) a dále mu náleží náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu za tři úkony právní služby po 300 Kč (900 Kč) a 21 % DPH (2 142 Kč). Celkem 12 342 Kč. Odvolací soud proto přiznal žalobci náhradu nákladů řízení v souhrnné výši 47 492,50 Kč. DPH je součástí nákladů řízení podle § 137 odst. 1 a 3 o. s. ř., ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř. Náklady řízení jsou splatné k rukám advokáta žalobce podle § 149 odst. 1, za použití § 224 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání do dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni, a to za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř.

Praha 11. dubna 2018

JUDr. Aleš Nezdařil v. r.
předseda senátu